

Nova Prava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Naročnike „Nove Prave“ naprošamo, da nakažejo po priloženi položnici naročnino za prvo polovico l. 1939. Tiste pa, ki dolgujejo še za preteklo leto naprošamo, da nakažejo tudi zaostali znesek.

Poročila o sporazumu

Sodelovanje združene opozicije z dr. Mačkom je iskreno željeno in tudi potrebno

Zagrebska pogajanja za sporazum med Srbi in Hrvati so bila končana 27. aprila. Pri tej priliki je bilo izdano uradno poročilo, v katerem se pravi, da bo končni sklep priobčen v najkrajšem času. Med tem sta minula dva meseca in o končnem sklepu še ni bila obveščena javnost. Očitno so nastale težkoče, katerih ni tako lahko premagati. Vladi blizu stoječi listi trdijo, da je dr. Stojadinovićeva akcija preprečila, da se do danes ni v Zagrebu dosežen sporazum izveden. Dr. Stojadinović je med tem namreč vložil interpelacijo na predsednika vlade, v kateri z ozirom na državne interese odklanja sporazum, kakršen je bil sklenjen v Zagrebu. Dr. Stojadinovićeva interpelacija je imela za posledico, da je JRY dr. Stojadinovića in njegove prijatelje izključila iz stranke, ker so kršili disciplino in ker nastopajo proti sporazumu, ki ga je sklenil ministrski predsednik Cvetković.

Dr. Stojadinovićeva akcija, tako trdijo vladni krogi, pa ne more preprečiti sporazuma. S svojim nastopom je dr. Stojadinović samo začasno preprečil takojšnjo izvedbo sporazuma. Sedaj, ko je dr. Stojadinović s svojimi prijatelji odstranjen iz JRY, ni nobenega zadržka več, da se sporazum izvede. «Slovenec» poroča, da se delo za sporazum odločno in hitro nadaljuje in da sme-

mo v kratkem pričakovati, da bo ta sporazum gotovo dejstvo. Pripomniti je, da ostali vladni listi ne pišejo o pogajanjih za sporazum tako določeno kot ljubljanski «Slovenec» in so v svojih poročilih mnogo bolj rezervirani. Glasilo dr. Mačka «Hrvatski dnevnik» je pa k tem optimističnim vestem, da smo tik pred uresničitvijo sporazuma celo pripomnil, da mu o tem ni ničesar znanega in da se od 27. aprila dalje, ko je bil sporazum sklenjen v Zagrebu, ni ničesar zgodilo, kar bi pomenilo nekaj novega v akciji za sporazum.

Danes lahko rečemo, da je dr. Maček pri sporazumevanju z ministrskim predsednikom Cvetkovićem hodil samosvoja pota mimo združene opozicije, ki je njegov glavni zaveznik v borbi za sporazum. S tem pa še ni rečeno, da so vezi med dr. Mačkom in združeno opozicijo razrahljane. Nasprotno, vsa poročila iz Zagreba so si edina, da je sodelovanje združene opozicije z dr. Mačkom iskreno željeno in tudi potrebno. Sicer pa ni važno, po kakšni proceduri se pride do sporazuma. Poglavitno je, da je sporazum dosežen. Kajti s sporazumom ne bo samo doseženo prepotrebno sožitje med Srbi, Hrvati in Slovenci, ampak bo vrnjena tudi normalizacija političnih razmer v državi, na kateri dr. Maček prav posebno odločno vztraja.

Tujci v industriji

Tuja podjetja so dolžna da zaposlujejo predvsem domače moči

V naši industriji je zelo močno zastopan inozemski kapital. To ima za posledico, da je tudi vodstvo posameznih industrij v tujih rokah. Tujci so direktorji, obratni vodje, mojstri in drugo tehnično osebje.

Načelno ne moremo odklanjati udeležbe inozemskega kapitala v naši industriji. Vsaj imamo od tega gotovo gospodarske koristi. Priznati moramo, da ne bi bila pri nas ustanovljena marsikatera industrija, če ne bi dobili iz inozemstva kvalificiranih vodilnih delovnih moči in precejšnja finančna sredstva, katerih sami nismo imeli.

Če pa priznamo, da nam je bila v industriji potrebna tuja pomoč, s tem še ni rečeno, da nimamo od inozemskega kapitala pravico zahtevati, da upošteva naše nacionalne interese in da se vedno zaveda, da je končno le samo gost v naši dr-

žavi. Inozemskemu kapitalu dopuščamo primeren zaslužek in svobodo, da se v okviru svoje gospodarske delavnosti razvija tako, da uspeva v podjetju, ki ga je ustanovil. Ne smemo pa dopustiti, da bi inozemski kapital izrabljala našo delovno moč, plačeval nizke mezde in sploh stremel za neopravičenim dobičkom.

Dolžnost tujih podjetij je tudi, da zaposlujejo predvsem domače moči. Tudi za mesta, ki jih v obratih na odgovornejših mestih zavzemajo tujci, morajo preiti v naše roke. Tuja podjetja morajo naše domače moči priučiti za vsa mesta v obratu. Konec mora biti praksi, da imajo nekatere industrije še danes na boljših mestih nastavljene tujce, četudi bi že zdavnaj lahko usposobile domačine za njih posel. Kdo še more upravičevati, da so

Dobički in narodne koristi

Narodno gospodarstvo mora biti ozko povezano z vsenarodnimi in vsedržavnimi koristmi

V zadnjem času objavljajo dnevni časopisi v svojih gospodarskih rubrikah zelo zanimiva poročila o stanju raznih delniških družb ali drugačnih podjetij. Ta poročila soglasno ugotavljajo, da se je gospodarsko stanje podjetij zboljšalo, nekaterih podjetij pa prav znatno zboljšalo. Delniške družbe so v letu 1937. dosegle skoro 5 milijard dinarjev glavnice. Čisti dobiček je znašal 495 milijonov dinarjev, od česar je odpadlo 240 milijonov dinarjev na rudarske delniške družbe. Te delniške družbe so skoraj v celoti last inozemskih kapitalistov. Od celotne delniške glavnice rudarskih delniških družb odpade celih 77 odstotkov na inozemski kapital. Industrijske delniške družbe so leta 1937. plačale 663 milijonov dinarjev davkov, na samih dividendah delničarjem pa polnih 411 milijonov dinarjev.

Te številke prikazujejo v grobem, toda vendarle jasno sliko gospodarskega stanja naših gospodarskih podjetij. Ako to sliko primerjamo s socialnim položajem, v katerem živi jugoslovansko delavstvo, moramo ugotoviti, da je ta slika skrajno žalostna in v žalostnem razmerju z gospodarskim uspevanjem podjetij. Povprečna plača jugoslovanskega delavca še vedno ne dosega dnevno Din 25.—, navadno se ta plača giblje okoli Din 20.—, mnogo desetstisoč delavcev pa ima komaj Din 15.— dnevne plače. Za najnujnejše dnevne življenjske potrebe manjka skoraj 40 odstotkov dohodkov. Pri takem stanju mezd ne moremo trditi, da bi bila zaščita našega jugoslovanskega delavstva dobra, ona je pod povprečno normalo in v mnogočem zaostaja za zaščito v drugih državah, kjer na problem zaščite najnižjih plač polagajo največjo pažnjo in je ta problem jedro, okoli katerega je zgrajena celotna državna socialno-zaščitna politika. Značilno za miselnost, ki vlada v našem gospodarstvu in našem gospodarskem življenju, je dejstvo, da je komaj 5% jugoslovanskega delavstva organizirano v delavskih strokovnih organizacijah. Opažamo, da podjetniki očitno ali manj očitno nasprotujejo organiziranju delavstva, s čemur seveda na najbolj učinkovit način slabe odporno moč delavstva in mu preprečujejo uporabo sredstva samoobrambe. Kulturni narodi delavskim in strokovnim organizacijam dajejo velevažen delokrog in te organizacije smatrajo za najvažnejšega činitelja v državni socialni, pa tudi gospodarski politiki. To dejstvo je izraženo tako v demokratičnih državah, kjer vlada popolna svoboda organiziranja, kot tudi v totalitarnih državah, kjer je delavstvo prisilno združeno v strokovne organizacije. Povsod velja načelo, da mora delavstvo imeti vso besedo pri regulaciji gospodarstva in socialne zaščite v državi. Pri nas je delavstvo potisnjeno v stran. Iz tega dejstva izvirajo vse žalostne socialne posledice, ki nam jih kažejo razni številčni podatki.

Jugoslavija je gotovo na taki kulturni stopnji, da mora od svojih podjetnikov zahtevati uvedbo sistematične tovarniške socialne politike, to je skrb za neposredno socialno zaščito delovne posadke vsakega podjetja. Za našo kulturno veljavo je sramotno, da niti eno podjetje v svojih letnih poročilih ne navaja podatkov o svoji lastni socialni politiki, ako izvememo skromne podatke raznih podpornih fondov, ki pa mnogokrat ostanejo sestavni del obratnega kapitala, torej služijo v prvi vrsti le podjetju.

Razvoj narodnega gospodarstva moremo iz stališča nacionalnih in državnih interesov le takrat pozdravljati, ako on ne služi ozkim osebnim koristim in ne pomeni grobega uničevanja duhovnih vrednot v narodnem življenju. Narodno gospodarstvo mora biti ozko povezano z vsenarodnimi in vsedržavnimi koristmi, narodno gospodarstvo je ona sila, ki v posamezniku in v narodu ubija ideale, ako hodi v napačno smer. Ono je tudi ona sila, ki lahko grobo in brezčutno zmaterializira vse javno življenje in ubija na vse strani narodno zavest.

Delavci in nameščenci, ki se bore za poduhovljenje narodno-gospodarskega uveljavljanja in za poglobitev socialne miselnosti v gospodarskem življenju, ustvarjajo dragocene vrednote za narodovo kulturo in za moč državne obrambe. V teh prizadevanjih bi morale delavce in nameščence podpirati v prvi vrsti tudi vse narodno-obrambne organizacije in vsi oni, ki streme za vsestransko zaščito naših nacionalnih in državnih koristi. — ec.

n. pr. v tekstilni industriji po dvasetih letih obstoja nastavljeni tujci, ko bi se tekom teh dolgih let lahko že zdavnaj usposobilo naše domače ljudi za vsa dela v obratih. Isto velja za industrije, ki so v domačih rokah. Tudi te industrije se rade poslužujejo tako imenovanih inozemskih strokovnjakov. Pri malo dobre volje bi te strokovnjake lahko nadomestili domači obrato-

vodje in domači mojstri. Vse polno imamo brezposelnih inženjerjev, absolventov strokovnih šol in kar najboljše kvalificiranih delavcev. Če jim manjka prakse v inozemskih obratih, je dolžnost industrije, da jih na svoje stroške pošlje v prakso v inozemstvo. To skromno dajatev zahtevamo od industrije, ki je pri nas deležna ogromnih dobičkov.

Kočevski delavci

Na najbolj izpostavljenih narodnostnih mejah naši ljudje najslabše žive. Od pomoč je nujno potrebna

Delavstvu v nacionalno izpostavljenih krajih bi morali posvečati posebno skrb. Tako glede njihove izobrazbe, narodne zavednosti in kar je posebno važno glede njihovega gnetnega stanja in življenjskih pogojev sploh. Na naši severni meji in tudi v kočevskem okraju je naša narodna dolžnost, da ustvarimo za naš delavski živelj vse predpogoje, da bo lahko živel in lahko vzgajal rod, ki bo sposoben dvigniti našo nacionalno pozicijo tako v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu. Opažamo pa, da na to svojo dolžnost pozabljamo. Vidimo, da baš na najbolj izpostavljenih narodnostnih mejah naši ljudje najslabše žive, kar ima za posledico, da o utrditvi našega nacionalnega položaja niti govora biti ne more. Po mariborskem «Večerniku» prinašamo opis razmer kočevskega delavstva, ki so prepričujoče opozorilo, da mora priti hitra in učinkovita pomoč za revne delavske družine, če nečemo utrpeti nepopravljive škode v zelo kočljivem delu naše domovine.

V Kočevju sta dve tekstilni tovarni, in sicer «Tekstilana d. d.», ki je last ljubljanske zadruge gospodarske banke (ravnatelj je Žid Otta) in «Slavoteks», ki je lastnina g. Horaka (v pisarnah tega podjetja je običajni jezik nemški). «Tekstilana» je pred leti pogorela; čeprav je poslopje novo, so v njem po večini sami stari stroji, kupljeni od nekega opuščenega beograjskega podjetja. «Slavoteks» (to podjetje je že večkrat menjalo naslov) je tovarna, ki obstaja približno od sredine prejšnjega desetletja. Zaposli lahko do 800 delavcev, seveda pri dokaj zastarelih napravah.

Prejšnja leta je bilo zaposlenih v obeh obratih okrog 1000 delavcev. To število se je pa stalno krčilo in je prišlo na današnjih 275; med njimi je 194 žensk in 81 moških. («Tekstilana» zaposluje okoli 160 ljudi.)

Podjetja obratujejo samo štirikrat na teden in to od 6. zjutraj do 10. zvečer (2 izmeni po 8 ur). «Tekstilana» je obratovala lansko leto od februarja do julija celo samo po trikrat na teden.

Delavci in delavke zaslužijo na uro 2.75 din. Redki so, ki imajo po 3 dinarje. (Ko je lanske leto uredba določila minimalno mezdo na 2.75 din, so hoteli podjetniki skriti plače onim s 3 din. Tega pa uredba ni dovoljevala, ker je prišla v času, ko so delavci to mezdo že imeli. Zato so podjetniki nekatere delavce odpustili in jih čez mesec dni na novo sprejeli z mezdo 2.75 din.) Nekaj delavcev, starih 16 do 18 let, ima celo samo po 2.25 din na uro. Dnevni zaslužek znaša torej okrog 18 do 22 din, od česar pa je treba odšteti še razne davke.

Pri polnem obratovanju je zaslužil na primer družinski oče s 4 otroki mesečno po 578 dinarjev, dočim zasluži danes le 364 dinarjev. To pomeni zmanjšanje za 37 odstotkov. Če računamo, da mora vsaj polovica delavcev plačevati stanovanja, ki so razmeroma draga, da morajo kupovati živež, ki na Kočevskem ni cenen, da preživlja večina delavcev družine, potem si lahko vsaj približno ustvarimo sliko razmer, v kakršnih živijo kočevski tekstilci in njihovi otroci. Vedeti pa moramo, da je 90 odstotkov tekstilnih delavcev — Slovencev! K temu pa moramo pristaviti še to, da je bil doslej preprečen vsak poskus organiziranja nastopa kočevskih tekstilcev, ki nimajo niti obratnih zaupnikov.

Tudi v rudniku, ki je last TPD, je obratovanje silno skraćeno. Do leta 1926. je bilo zaposlenih okoli 1400 delavcev. Od takrat pa je število rudarjev stalno padalo in se je skrčilo do predlani na 67. Letos je zaposlenih 111 rudarjev, ki pa delajo že od januarja samo 12 do 14 dni, tako da jim razmeroma ugodna pogodba nič ne pomaga. Povprečni mesečni zaslužek znaša 320 dinarjev. Rudar s 6. otroki je dobil 15. V. t. l. izplačanih 59 din za 14 dni. Glede nakupa živil so rudarji navezani skoraj izključno na konzum, ki je last rudnika. Konzum daje v obliki živeža predurjem, pa seveda samo do tiste višine, ki jo določi rudniško vodstvo, ko preračuna vnaprej, kolikšen bo posameznikov zaslužek z ozirom na število delovnih dni. Rudarji — 96 odstotkov je Slovencev — so zato prisiljeni iskati dela še pri tujerodnih kmetih in obrtnikih, katere morajo prositi za mleko, kruh itd. Razumljivo je, da pod takšnimi življenjskimi pogoji cele rod-bine stradajo, kar se najbolj opaža pri telesno slabo razviti deci.

Rudarji sami so že hodili v Beograd in v Ljubljano prositi za naročila premoga. Doslej pa še ni uspeha. Če se ne bo obratovanje zvečalo, bodo rudarji prisiljeni zapustiti kočevske kolonije in si poiskati dela drugod. To bi pomenilo za Kočevje izgubo okrog 500 zavednih slovenskih ljudi.

Socialne težave

Draginja narašča, zaslužki so pa isti, ali se celo znižujejo

Nekoliko podrobnejši in povsem nepristranski pogled v uradne statistike naših borz dela, okrožnih uradov za zavarovanje delavcev, raznih drugih socialnih zavodov in uslužbenških organizacij, predvsem pa vpogled v domove naših delavcev, nižjih uradnikov, malih obrtnikov in trgovcev nam s poraznimi ugotovitvami pripoveduje, kako obupna borba za življenjski obstoj se zlasti v zadnji dobi bije v teh domovih, za temi mizami in v teh mnogočlanskih družinah. Nihče ne more in menda tudi ne skuša več tajiti dejstva, da druginja vseh življenjskih potrebščin vsak dan bolj narašča, dočim delavske in nameščenske plače ne poznajo nobenega izboljšanja, temveč se nasprotno marsikje celo znižujejo. Pomisliti pa moramo, da je v takih razmerah vsako znižanje dohodkov, pa čeprav je še tako malenkostno, za

prizadete delojemalce in njihove svoje, posredno pa tudi za vse ostale sloje, ki so odvisni od konzumentske sile nameščenskih in delavskih slojev, naravnost usodno in katastrofalno.

Kdo podražuje cene življenjskih potrebščin, to vprašanje predstavlja pri nas pravcat konglomerat cele vrste vzrokov in odgovornih krivcev, o katerih bomo podrobneje ob priložnosti še spregovorili. Kar se tiče živil, vrtne in poljskih, ki morajo vsak dan sveži na mizo slehernega bitja, je vsem in vsakomur znano, da jih podražujejo neštete uvoznine, trošarine, mitnine, tržnine, stojničnine, tlakarine, cestnine in Bog si ga vedi še kakšne in. Če pa se mora slabo plačani in preskrbljeni mali človek iz gornjih in še drugih nenašteti vzrokov omejevati pri konzumu živil, obleke in obut-vije, da o vseh drugih «zabavnih, kul-

Razgled po svetu

Socialno - gospodarski:

Nemški železničarji

Nemške železnice zaposlujejo 922.200 oseb. Starostna doba za sprejem v službo nemških železnic je podaljšana do 40. leta starosti. Mnogo dolgoletnih železniških delavcev je napredovalo v zadnjem času v stalež uradnikov, katerih imajo nemške železnice danes že 358.110. Nameščencem z mnogočlanskimi družinami so bile zvišane stanovanjske doklade in sistemizirane so bile nove uradniške skupine, da se omogoči boljše napredovanje. Graditi so pričeli tudi 7880 železničarskih stanovanj in 300 enodružinskih hišic. Izdan je bil nedavno novi pravilnik o vajencih, katerih učna doba je skrajšana na 3 leta, v posebnih strokovnih šolah pa se izobrazujejo vajenci s pomočjo izdatnih podpor in štipendij. V prihodnjih 10 letih nameravajo nemške železnice povsem modernizirati svoj obrat in ga temeljito razširiti, zlasti v pogledu delavnic in strojnih naprav. Posebna pozornost se posveča ohranitvi zdravja in delovne sposobnosti nameščencev. V delavnicah se odpirajo posebni vajeniški oddelki, v katerih se bo izpopolnjeval stalen kader 10.000 železniških strojniških in mehaniških vajencev.

Rumunske matere

V vsej Rumuniji se že nekaj tednov vršijo množične javne nabiralne akcije in razne vsakovrstne prireditve, katerih dohodki gredo izključno le v materialno podpiranje onih rumunskih mater, ki so dale življenje in ki v težkih razmerah le z izrednim trdom vzgajajo veččlanske družine. V tej akciji sodeluje vsa rumunska javnost brez razlike stanu ali prepričanja.

Repatrijacija Italijanov

Posebna komisija fašistične stranke izvaja že od letošnjega februarja dalje načrtno in sistematično repatrijacio italijanskih emigrantov iz vsega sveta. Doslej je bilo iz tujine, predvsem iz Francije, preseljenih v domovino 11.000 italijanskih družin in se mora še letos do konca leta vrniti iz emigracije nadaljnjih 100.000 Italijanov. Nadaljnje etape bodo obsegale oddaljene države in čezmorske dežele. Po Mussolinijevem določilu dobi vsak Italijan ob vrnitvi po 1000 lir, vsaka žena po 500 in vsak otrok po 250 lir državne podpore. Vsaka družina se vrne v svoj rojstni kraj, od koder pa se na migljaj oblastev selijo deloma v Abesinijo v hararsko okrožje, deloma pa v Albanijo v okoličnice Tirane. V obe zavojevalni deželi se pošiljajo zlasti industrijski delavci.

Družina temelj države

Dne 1. t. m. je stopilo v veljavo v Italiji nov meščanski zakonik. Reforma tega zakona se je izvršila po iniciativi predsednika Mussolinija. Temu novemu zakonu pripisujejo velik pomen. V novi ureditvi občanskega prava je rodina glavni temelj države in središče narodne skupnosti.

Politični:

Vojna nevarnost

V Gdanskem zbira Nemčija vojaške sile. Ker je Gdansk svobodno mesto s posebnim statutom in v odvisnosti Poljske, se transport nemških čet vrši na videz prikrit, vendarle pa tako odkrito, da ve za to cel svet. Po zgledih zavzetja Avstrije, Sudetov in Memela hoče Nemčija zasesti Gdansk in ga priključiti k rajhovskemu ozemlju. Z Gdanskim bi Nemci hitro opravili in tudi vse akcije Poljakov ne bi mnogo zalegle. Toda Gdansk med tem ni več lokalna zadeva in zato tudi Hitlerjeva ofenziva ni več tako nevarna. Anglija in Francija so prevzele obveznosti, da branita Poljsko, kakor hitro bi smatrala, da je napadena. Poljska je pa na koridorju in Gdanskem življenjsko zainteresirana. Vsak napad na Gdansk ali celo na koridor bi izzval angleško-francosko intervencijo, evropsko, ali celo svetovno vojno. Ne gre pa samo za Gdansk, ki je samo zunanji povod za konflikt med velesilami. V resnici gre za konflikt med skupino demokratičnih držav in med skupino osi Berlin—Rim. Razmere so postale zadnje mesece tako napete, da se oba tabora evropskih velesil bolj in bolj spreminjata v dva vojaška tabora, katerih vsak je že izdelal podroben načrt skupnega vojaškega nastopa. Medsebojno se obiskujejo načelniki generalnih štabov, delajo vojne načrte in pošiljajo na meje milijonske armade. Samo Francozi imajo na mejah pripravljeno trimilijonsko armado. Zunanji ministri in ugledni politiki govore in pišejo svari la onim, ki izzivajo vojno. Anglija in Francija sta jasno kot še nikdar preje povedali, da se tokrat brez vojne ne bo nasilno spreminjalo evropske karte. Zadnje dni je bila neposredna vojna nevarnost nekoliko odmaknjena. Višek krize bo izbruhnil po najnovejših napovedih koncem avgusta, ko bo spravljen žetev. Dolgo Evropa ne bo mogla živeti v večni vojni pripravljenosti, sprostitve napetega ozračja bo moralo priti tako ali tako. Najboljše bi bilo, če bi se uresničilo mišljenje onih, ki pravijo, da je sicer velika nevarnost za vojno, vendar vojne ne bo, ker bo končno vendarle zmaga pamet in sporazum, ali bo pa strah pred posledicami svetovnega klanja tako velik, da se nihče ne bo upal pričeti z napadom.

Še nobenih izgledov

Rusija se zaveda, da jo blok držav okrog Anglije in Francije krvavo potrebuje. Zato je tudi njena cena visoka in pogovori za sporazum kaj počasi teko. Rusija prihaja z vedno novimi zahtevami in hoče biti za vsak slučaj popolnoma krita. Od Francije in Anglije hoče Rusija izsiliti še nove koncesije. Angleški listi povdarjajo, da je Velika Britanija pristala na jamstvo neodvisnosti treh baltičskih držav, vendar je pa obenem zahtevala sovjetsko jamstvo za Nizozemsko in Švico.

turnih in vzgojnih razvadah», kakor so časopisi, knjige, kino, gledališče, razstave itd., niti ne govorimo, si ne more skoro prav nič pomagati v pogledu svojega stanovanja, ki je že itak najskromnejše in natlačeno do zadnjega kotička. Vsega obsojanja in vsega pomilovanja vredno je to naše socialno najbolj pereče vprašanje. Za stanovanjske prostore, ki v večini primerov zaslužijo edino pravilni izraz luknje, morajo plačevati vsi pripadniki revnih in slabše situiranih slojev danes v sorazmerju s svojimi dohodki

naravnost škandalozno visoke najemnine, ki znašajo v pretežni večini polovico do dve tretjini celotnih nameščenčevih, uradnikovih, delavčevih in obrtnikovih prejemkov.

Z ozirom na gornje bi bilo neodložljivo in res nujno potrebno, da bi se našlo že končno neko primerno in vsestransko znosno razmerje med dohodki in cenami vseh neizbežnih življenjskih potrebščin ter ostalimi izdatki vseh plasti našega malega delovnega človeka.

TEKOM TEDNA

Na delo

Vršile se bodo volitve obratnih zaupnikov, za katere se pripravljajo delavstvo že skoraj vse leto. Kljub temu, da so se volitve obratnih zaupnikov ponovno in ponovno prelagale, se morajo zavedati naše podružnice vse odgovornosti napram delavstvu ter naj še v zadnjem trenutku store vse za čimvečjo udeležbo pri volitvah. S tem, da so se volitve obratnih zaupnikov prelagale, se le dokazuje, da gotovim ljudem ne gre toliko za ustanovo in zaščitno funkcijo obratnega zaupnika, kot za vse druge namene. Vsi pa vemo, da je delavstvo zavedno in da zna pravilno ceniti in pojmovati zaupniško funkcijo ter ne bo nasledilo propagandi in pritisku, temveč bo šlo po svoji poti naprej in tako dokazalo vsem, da ne dopusti, da bi se z važno zaupniško ustanovo postopalo po političnih vidikih.

Mi gremo v novi volilni boj z listo Narodno-strokovne zveze, da ponovno manifestiramo za svobodno delavsko voljo, za neodvisno delavsko organizacijo in po njej za neodvisno delo v delavskih ustanovah. Z zmago NSZ bomo manifestirali za naša narodna in socialna načela, z zdravno socialno politiko, ki je v veliko korist naši državi skupnosti, manifestirali bomo za čast in ugled delavskih ustanov in delavstva samega. Zato marljivo in vztrajno na delo, čas je kratek in 21., 22. in 23. t. m. vsi na volišče in glasujte za listo Narodno-strokovne zveze!

= **Brez socialnega dela ni nacionalne obrambe.** Letos je imela Ciril-Metodova družba svojo skupščino v Ljubotomu. Poročila in debate na skupščini so pokazale, da CMD skrbno bdi nad vsemi deli naše domovine, kjer je ogrožena naša narodna eksistenca ali v nevarnosti napredek našega naroda. V podrobnostih so se razmotirali razni nevarni pojavi zadnjega časa v obmejnih krajih ter razmotirale narodno-vzgojne ter socialno-politične napake, ki so jih zakrile. V resoluciji, ki jo je skupščina sprejela, je poudarjena zahteva, da se v obmejnih krajih spopolni šolstvo in da se posebno revni mladini nudi brezplačno šolske potrebščine, obleko in hrano iz šolskih kuhinj. Za gospodarsko in socialno izboljšanje obmejnega življa je neobhodno potrebno gospodarsko povezati mejo z zaledjem z novimi prometnimi zvezami, organizirati zadruge, skrbeti za izvoz in vnovčenje pridelkov, ozdraviti in okrepiti kreditno moč domačih denarnih zavodov, ki naj s ceninami in dolgoročnimi krediti pospešujejo gospodarsko delavnost in preprečujejo prehajanje naše zemlje v roke tujerodcev. Pospeševati je javna dela, ki pomenijo razen socialne tudi narodno korist. Samo z gospodarsko okrepitevijo našega malega človeka v Podravju, Slovenskih gorah, Prekmurju, Halozah in na Kočevskem ga bo mogoče osvoboditi tudi duhovne odvisnosti od njegovih sicer maloštevilnih tujerodnih krušnih gospodarjev, eksponentov nekdanje raznarodovalne politike.

= **Vajenci v industriji.** Po uredbi je število vajencev, ki jih smejo zaposlovati industrije, omejeno. Glede na pomanjkanje kvalificiranih delavcev, zlasti v tekstilni industriji in v strokah za predelavo kovin, pa tudi glede na interese državne obrambe, pripravlja trgovinsko ministrstvo ukrepe, da zlasti industrijskim podjetjem omogoči večje število vajencev. Na posebne prošnje bo ministrstvo dovoljevalo

podjetjem, ki imajo dobro strokovno vodstvo (inženjerje in dobre mojstre) večje število vajencev. Želeli je le, da se kar najbolj poostri kontrola, da se bodo vajenci v resnici tudi temeljito poučevali. Niso redki slučaj, da se vajence uporablja za težaška dela in vse premalo polaga važnost, da bi se svojega posla izučili.

= **Plačan dopust** je priznala svoje-mu delavstvu Mariborska livarna. Po enoletni službi dobi delavec dva dni, po dveletni službi tri dni, po štiriletni službi štiri dni in po šestletni službi šest dni plačanega dopusta.

= **Prekmurski teden** je obiskalo nad 50 tisoč ljudi.

= **Za namestnika umrlega dr. Spahe** so muslimanski predstavniki izvolili dr. Kulenovića, ki je odločen še naprej podpirati politiko JRZ.

= **Beogradski vodovod** nameravajo obnoviti, ker ne daje dovolj vode. Stroški za obnovu bodo znašali 35 milijonov dinarjev.

= **Uvoz dinarjev** je prepovedan. Dovoljen je uvoz dinarjev le v potniškem prometu in to samo v znesku 500 din na osebo v bankovcih po 100 din.

= **Cene papirja** se bodo podražile za 15%, tako je sklenil papirni kartel «Centropapir».

= **Karteli** so dolžni, da se v smislu ministrske uredbe registrirajo. Sedaj je registriranih 96 kartelov. Vprašanje je, kateri karteli so z narodno-gospodarskih vidikov res potrebni in kateri so ustanovljeni le zato, da umetno zvišujejo cene in s tem pospešujejo dražnjo.

= **Brez šolskega pouka.** Navzlic strogim predpisom, da morajo hoditi v šolo vsi otroci v starosti od 7. do 14. leta, je vendarle v državi veliko otrok, ki so brez šolskega pouka, deloma ker se starši zakonitih predpisov ne drže, deloma pa vsled tega, ker primanjkuje šol. «Novi Riječ» poroča, da je v dravski banovini 0,6, v dunavski 15, v savski 27, v moravski 29, v primorski 30, v zetski 37, v var-darski 39, v drinski 46 in v vrbski banovini 59 odstotkov otrok, ki ne hodijo v šolo.

= **Inozemski kapital** v našem rudarstvu. Glavnica rudarskih delniških družb v naši državi znaša 882 mil. din. Od te glavnice je odpadlo na udeležbo inozemskega kapitala 77,7%. Z največjim kapitalom je udeležena Anglija in Francija.

= **V Senjskem rudniku** v moravski banovini je zaposlenih 150 rudarjev iz Slovenije in štejejo rudarske družine okrog 400 oseb.

= **V apnenicah v Zagorju** je izgubilo večje število delavstva svoj služček. Poslani so bili na brezplačen dopust. Delavstvo, ki je pa v apnenicah ostalo še delno zaposleno, zasluži pa tako malo, da tudi ne more živeti.

= **Tovarna konoplje** v Stiparu v Bački je pogorela. Škoda je ocenjena na 3 mil. din. Tovarna je bila zavarovana le za 200.000 din.

= **Vsejunaškega zleta** v Sofiji se udeleži tudi mogočno zastopstvo jugoslovanskega Sokolstva. Samo ljubljanska sokolska župa bo zastopana na zletu s 544 pripadniki.

= **Italijansko manjšinsko delo.** V manjšinskih pokrajinah je italijansko društvo «Italia Redenta» vzdrževalo 33 vrtcev s 15 tisoč otroki. Poleg tega je društvo upravljalo 426 kmetskih šol z 12 tisoč otroki in priredilo 816 večernih tečajev z 18 tisoč odraslimi učenci, ki so se učili italijanščine. Društvo je dobilo 10 milijonov lir državne subvencije za svoje delo.

= **Gasilska organizacija** je najbolj razširjena v Sloveniji, kjer šteje 16 tisoč podpornih in 31 tisoč aktivnih članov. V celi državi je 68 tisoč podpornih in 82 tisoč aktivnih članov. Gasilskih čet je v državi 2576.

Gibanje delavstva pri KID

Zadnje čase so imele strokovne organizacije na Jesenicah pogosto svoje zaupniške zbornice in medsebojne razgovore, pri katerih so sodelovale vse organizacije. Vršilo se je tudi več obratnih sestankov, na katerih je delavstvo izneslo svoje pritožbe in zahteve. Zadnje čase niso bili dovoljeni članski sestanki, niti javna zborovanja KID in zato je bilo vse gibanje precej težavno. Saj je bilo ovirano delovanje organizacij, katere ne morejo dobiti točne slike in ne morejo seznaniti delavstva s splošnimi perečimi vprašanji.

Od sklenitve kolektivne pogodbe 24. februarja 1937 se je položaj delavstva KID znatno spremenil. Že večkrat so bile iznešene težkoče delavstva, a vedno zaman. Podjetje je s svojo taktiko, da delavstvo vedno bolj obremenjuje in tako do skrajnosti izrablja delovno silo, vsekakor doseglo svoj uspeh. Produkcija sama na sebi se je znatno povečala in je delavstvo izčrpalo zadnje moči za doseg tega namena. Po obratih samih pa se metoda in priganjanje še postruje, kot da bi delavska sila še ne bila dovolj izčrpana. Z raznimi posebnimi odredbami nadzornega osebja je velikokrat napravljena marsikatera napaka, s katero se jemlje delavcu veselje do dela. Mislimo, da bi bilo priporočljivo, da bi se ton nadzornega organa lahko ublažil. Znatno je spremenjena zaposlitev v vročih obratih. Vroči obrati imajo v vseh železnih tovarnah svojo posebno razdelitev dela, da se ne izčrpavajo delavci do onemoglosti, temveč da se jim pušča tudi nekaj časa za okrepitev moči. Pri nas se hoče vsako prostost delavca v polni meri izrabiti, posledice tega pa bodo lahko katastrofalne, posebno v tem času, ko močno pritiska vročina. Dogajajo se slučaj, da se delavstvo onesvešča, nekateri delavci pa navzlic temu, da se delo težko dobi, jemljejo vsled nevezdržnosti obračune. Vršile so se redukcije v velikem številu in je veliko brezposelnih, najtežje pa to prenašajo oženjeni delavci, ki imajo ponavadi velike družine. Skozi več mesecev je bilo prizadeto tudi zaposleno delavstvo s tem, da je bil uveden skrajšan delovni čas. Na drugi strani so se znižale tudi akordne plače itd.

Organizacije so vsled teh spremenjnih pogojev pri KID in še s posebnim oziranjem na podražitev življenjskih potrebščin vložile že lansko leto zahtevo po draginjskih dokladah in naravnih dajatvah (kurivo). Vendar je podjetje slikalo tudi svoje težkoče s pomanjkanjem naročil itd. in je bil uspeh tak, da so delavci dobili za božičnico enkratno doklado. Ravnateljstvo je ob tej priliki ugotovilo, da je

pripravljeno stopiti v razgovore z organizacijami za izboljšanje njihovih delavskih zaslužkov, ko se bo pri podjetju pokazala boljša konjunktura. To stanje daje pravico z ozirom na obljube, da organizacije v tem času predložijo svoje zahteve po resničnem izboljšanju delavskega položaja. Upravičenost je prav gotovo podana in zato so organizacije tudi to izvršile. V ponedeljek, dne 3. t. m., so bile predložene ravnateljstvu KID delavske zahteve, mi pa vemo, da ne pričakuje in se ne veseli samo delavstvo tega izboljška, temveč tudi vsi drugi, ki so odvisni od delavskega zaslužka. Vse-mu delavstvu polagamo na srce, da če želi, da bo uspeh dosežen, da se strne v enotne vrste delavskih organizacij, katere so pripravljene z odločnostjo iti v borbo za doseg postavljenih zahtev.

V ponedeljek, dne 26. junija, se je vršila plenarna seja obratnih zaupnikov pri KID, kjer so bile iznešene razne pritožbe in se je dokazalo, da podjetje krši pravice delavstva, ki so določene v kolektivni pogodbi. Zbrane pritožbe je starešinstvo zaupnikov predložilo ravnateljstvu. Te pritožbe so sledeče:

1. da se ne plačujejo prizadeti delavci po kolektivni pogodbi čl. 3., odst. 5. «Plačilo za nadomestna, zasilna dela in popravila»;
2. da se delavcem akordnega pribitka ne izplačuje in sicer onim, ki so zaposleni na oddelku fine pločevine na Javerniku in so do istega upravičeni;
3. da nekateri delavci ne prejema-jo delovnih oblek, četudi so do tega upravičeni po kolektivni pogodbi in dodatku z dne 19. aprila 1938;
4. da je ustvarjena v nekaterih obratih med delavci razlika s tem, da ne dobivajo kavnih kock, četudi so enako prizadeti z vročinskimi delom kot ostali sodelavci. V nekaterih obratih pa ne odgovarjajo aparature za segrevanje vode in delavstvo dobiva le sparjeno vodo, ki vsekakor ne zadošča za kavo in je vsled tega izpostavljeno delavčevu zdravje;
5. da nekateri oddelki delavcev še do danes nimajo nobenega prostora za preoblečenje, niti umivalnih naprav, ne potrebne pitne vode; predlogi za celo tovarno so bili predloženi;
6. da po obratih praktično primanjkuje delovnih moči in se radi tega pritiska na ostalo delavstvo s posebnim priganjanjem. Zaupniški zbor apelira na KID, da naj vse te nedostatke popravi, oškodovanim delavcem pa povrne škodo.

Na vprašanje - odgovor

L. B. — Jesenice. Moja hčerka se je učila za frizerko. Po petih mesecih učenja jo je mojster odslovil brez navedbe vzroka. Dnevno je bila zaposlena nad 8 ur in ni dobivala za to nobenega plačila. Ali lako zahtevam, da plača mojster nadure? Ali lahko zahtevam tudi, da mora mojster plačati za 5 mesecev učenja kako odškodnino? Sklenjena je bila sicer pogodba, da vzdržujem z vsem hčerko. — Delavni čas znaša za vajence kot za pomočnike v brivskih obratovalnicah po deset ur na dan. Le za vajence, ki so stari pod 16. leti, znaša delovni čas osem ur na dan. Če je bila Vaša hčerka zaposlena preko zakonito določenega delovnega časa, potem ima gotovo pravico zahtevati odškodnino. Tudi odškodnino za predčasno odpoved učne pogodbe imate pravico zahtevati, ker je mojster odslovil hčerko brez navedbe vzroka.

To odškodnino, pa morate uveljaviti najpozneje tekom 6 mesecev. Zahtevke prijavite sreskemu sodišču. Prej si pa preskrbite pri občini izkaz o imovinskem stanju. Na sodišču boste potem prijavili svoj zahtevek kar na zapisnik.

Franc S. — Maribor. — Ali je mogoče, da sklene delodajalec s posameznimi delavci službeno pogodbo, ko je v obratu že uveljavljena kolektivna pogodba? — Ako je enkrat sklenjena kolektivna pogodba, potem velja kolektivna pogodba za vse delavstvo. Posebna pogodba velja samo tedaj, če je ugodnejša od kolektivne pogodbe. Ako je pa posebna pogodba slabša, potem ne more veljati, še prav posebno ne, kot pišete, da se s posebnimi pogodbami hoče znižati plače in sploh delavne pogoje poslabšati.

Iz naših delavskih krajev

Izlet gorenjskega okrožja

Dne 23. julija priredi podružnica NSZ v Žiri letno veselico. Tega dne priredita gorenjsko in ljubljansko okrožje izlet gorenjskega narodnega delavstva v Žiri. Ob 9. uri bo v Sokolskem domu zbor vseh izletnikov, katere bo pozdravil in nagovoril zastopnik centrale, po tem govoru bo še nekaj drugih točk, nato pa razhod in ogled okolice. Popoldne se bo vršila v Sokolskem domu veselica, katere čisti dohodek je namenjen brezposelnim tovarišem podružnice. Da bo izlet in kulturni dan gorenjskega narodnega delavstva čim lepše uspel, prosimo vse podružnice gorenjskega in ljubljanskega okrožja, da se v polnem številu udeležijo te prireditve. Ta dan bo narodno delavstvo gorenjskega in ljubljanskega okrožja skupno manifestiralo za napredno delavsko stvar in pokazalo svojo stanovsko zavest in organizacijsko discipliniranost. Upamo, da se bodo po možnosti udeležili prireditve vsi tovariši in prišli v Žiri, kjer si bodo z ostalimi delavci podali želje roke.

Mežica

Po sklepu članskega sestanka z dne 18. junija t. l. priredimo v nedeljo, dne 9. t. m., pešizlet v Podpeco (Sv. Heleno). Naša plačilnica bo imela ta dan ustanovni občni zbor, po obnem zboru pa bo uprizorila krasno zgodovinsko igrjo «Koroški tihotapci». — Pozivamo vse članstvo, da se tega izleta udeleži v polnem številu in tako vrne mo poset naših tovarišev iz Podpece, ki se vedno polnoštevilno udeležijo naših prireditev. Zbirališče ob pol 13. uri pred brivnico, odhod točno ob tri četrt na 13. uro iz Mežice.

Žerjav — Črna

Članski sestanek podružnice, ki bi se moral vršiti v nedeljo, dne 2. t. m., je bil preložen na nedeljo, dne 9. t. m., radi okrožne seje, ki se je vršila v Dravogradu. Zato pozivamo vse tovariše na članski sestanek, ki se bo vršil 9. t. m. v hotelu Hobel ob pol 10. uri dopoldne. Na sestanku se bodo razpravljala važna delavska vprašanja in upamo, da res ne bo nikogar, ki bi se tega sestanka ne udeležil.

Jesenice

Podružnici Narodne strokovne zveze Jesenice-Javornik sta izdali skupno okrožnico na vse tovariše in tovarišice. V okrožnici je med drugim poudarjena obveznost vsakega posameznega člana, da prav v tem času skuša nekaj doprinesiti za ojačanje naših vrst. Precej tovarišev je res prav agilno pričelo z delom, tako da je že pristopilo precej novih članov, vendar pa je veliko takih, ki se še do sedaj niso zglasili na poziv. Vse tovariše tudi tem potom opominjamo, da naj pokrenejo v smislu navodil izdane okrožnice ter da bo v resnici dokazan naš ponovni napredek.

Izlet. V nedeljo, dne 23. julija, nameravamo prirediti izlet v Žiri. Peljali bi se z avtobusom, radi tega je potrebno, da se vsi, ki se nameravajo izleta udeležiti, takoj prijavijo, da nam bo znano število. Stroški bodo minimalni. Isti dan napravi izlet v Žiri tudi ostalo narodno delavstvo gorenjskega okrožja.

Obratni sestanek plavžarjev, na katerem je delavstvo razpravljalo o svojem težkem položaju s posebnim oziranjem na predvideno gibanje akordnega pribitka, s katerim bi bili delavci znatno prizadeti. Iz razpoloženja vseh, ki so se sestanka udeležili, je enoduš-

no izzvenelo, da s predvidenim znižanjem ne more soglašati; podjetje pa tudi nima utemeljenega vzroka za tako znatno znižanje akordnih postavk. Obratni zaupniki in naša organizacija so storili vse, da se tako znižanje zaslužkov ne uresniči. Razpravljalo se je še o nekaterih drugih obratnih zadevah, katere se bo moralo na vsak način urediti.

Tudi sestanek martinarn je bil pri- lično dobro obiskan. Delavci v martinarni so bili zadnje čase prav posebno prizadeti s skrajšanim delovnim časom: 20 delavcev je bilo reduciranih. V martinarni sami so se spremenile razmere tako, da so delavci preobremenjeni z delom in se boje, kako bodo prebrodili težke vroče dneve. Delavstvo ni prizadeto samo po hudi vročini, temveč je tudi v stalni nevarnosti radi svojega zdravja, ker se v tem oziru polaga prav malo važnosti. Iznešene so bile še druge pritožbe, katere se bodo predložile na pristojno mesto. Enoglasno je bil storjen sklep, da naj se predlaga podjetju, da uporabi za izlet določene vsote za otroško počitniško kolonijo. Vprašanje je, če bo podjetje na ta delavski predlog pristalo. Udeleženci tega sestanka pa so izrekli še posebno željo, da naj delavske organizacije skušajo izboljšati položaj delavstva. Taki sestanki bi bili priporočljivi tudi za druge obrate in bi se morali vršiti pogostejše.

Čudna slika se je zadnjič nudila onim, ki so šli z Jesenic proti Javorniku. Avto tukajšnje krajevne bratovske skladišnice je brzel proti bolnici. Poleg šoferja je sedel onesveščeni delavec. Vsled hude vročine in naporne dela se je pri delu onesvestil M. M. v obratu na Javorniku in zato je bil pozvan avto tukajšnje bolnice. Ne vemo, ali je priporočljivo, da je sedel ta onesveščeni delavec poleg šoferja in omahoval enkrat na eno in enkrat na drugo stran. Saj bi bil prav lahko omahnil na roko šoferja in bi se tako lahko pripetila huda nesreča. Priporočamo, da naj se v takih primerih dajejo poleg šoferja tudi oseba spremstva.

Občina namerava tudi letos organizirati posebno otroško počitniško kolonijo. Že lansko leto je prispevala občina precejšen znesek, da je bilo tako res omogočeno nekaterim otrokom zdravljenje na morju. Letos je socialni odsek zavzel drugo stališče in nameravajo poslati otroke v kak gorski kraj in občina v tem smislu zbira podatke. To je prav umestno, ker bi bilo to veliko cenejše, vpliv gorskega podnebja pa bi bil za naše otroke jako ugoden.

Podpeca

Ustanovni občni zbor podružnice NSZ v Podpeci se bo vršil v nedeljo, dne 9. t. m. ob 13. uri v rudniški dvorani v Podpeci s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora, 2. poročilo zastopnika centrale, 3. volitve in 4. slučajnosti. Na ta občni zbor vabimo vse tovariše in ostalo napredno delavstvo iz bližnje okolice. Zastopnik centrale bo poročal o splošni situaciji ter važnih delavskih vprašanjih današnjega časa. Zato upamo, da bo udeležba polnoštevilna. Po obnem zboru pa podružnica priredi krasno zgodovinsko igrjo «Koroški tihotapci».

Sv. Pavel pri Preboldu

V tukajšnji tkalnici je zopet nastopila kriza, ki se v zadnjih letih skoraj stalno ponavlja. Kriza je tudi v drugih tekstilnih tovarnah, toda ka-

kor se poroča, tam vsled pomanjkanja bombaža. Pri nas pa imamo bombaža dovolj in se sliši, da le primanjuje naročil. Že pred dvema mesecema je podjetje odpustilo nekaj delavstva, to so bili tisti, ki so bili začasno vzeti na delo. Delavstvo je bilo zaposleno v dveh izmenah po 8 ur. Podjetje pa je nameravalo uvesti samo en «šift», s čemer bi bilo delavstvo hudo prizadeto. Naša organizacija je skupno s starešino obratnih zaupnikov posredovala, da bi se delavstvo ne odpuščalo, temveč ga pošiljalo izmenoma na dopust, da se jim tako ohranijo vsaj prispevki, ki so bili vplačani za starostno zavarovanje. Z dopusti nismo uspeli, pač pa je podjetje uvedlo, odn. pristalo na to, da se zniža delovni čas v posameznih oddelkih po potrebi na 5 in 4 dni tedensko. V oddelku čistilnice pa je kljub temu bilo odpuščenih nekaj delavk, ker je baje tu preveč delavstva in bi se radi tega moral delovni čas skrajšati kar na 3 dni tedensko, kar pa je z eksistenčnih razlogov nemogoče.

Po izjavah vodstva se bo zadeva še poslabšala, posebno če se položaj v kratkem ne bo spremenil. Naša želja je, da podjetje v slučaju redukcij štiti predvsem starejše delavstvo, ki je v podjetju pustilo svoja najboljša leta in pa one, ki krizo najtežje občutijo. Zlasti pa bi želeli, da se pred vsako redukcijo zasliši obratne zaupnike, katerim je položaj delavstva najbolj znan. Saj ti bodo tudi podjetje informirali kot zakoniti predstavniki delavstva, objektivno, obenem pa bo s tem odstranjeno nesoglasje, ki se pri takih akcijah vedno poraja.

*

Dne 24. junija t. l. popoldne smo spremili k večnemu počitku podpredsednika naše podružnice tov. Kuder Franca, ki je bil žrtev tragične železniške nesreče v Medlogu.

Kakor je že poročalo dnevno časopisje, je po nalogu zdravnika 16. junija proti večeru moral nujno odvesti svojega sina v celjsko bolnico. Na povratku pa je zadel savinjski vlak v voz, na katerem se je vračal tov. Kuder proti domu ter smrtno poškodoval njega in težko ranil voznika Josipa Volavška, razbil voz in usmrtil konja. Pogreb tov. Kudra, ki zapuščala ženo in troje nepreskrbljenih otrok, je pokazal, kako priljubljen je bil pokojnik vsled svojega mirnega značaja tako pri svojih predpostavljanih, kakor med svojimi sodelavci, ki so se vsi udeležili pogreba. Kljub ogromnemu delu, ki se je nakopičilo vsled dolgotrajnega dežja, je pokojnika spremila na njegovi zadnji poti množica, kar je za Sv. Pavel izjema in le redek pojav. V cerkvi in na grobu mu je pomnožen pevski zbor zapel žalostinki «Človek glej», in «Vigred». Domači g. župnik Sgaj pa se je poslovlil v prekrasnem govoru, ob katerem je ostalo suho le malokatero oko. Za sodelavce se je poslovil od pokojnika Verk Ludvik. Pogreba se je udeležil tudi občinski odbor, katerega član je bil pokojnik. Pokojnika so na zadnji poti nosili njegovi sodelavci, ki so mu gomilo zasuli s cvetjem in venci.

Tov. Francu Kudru v slovo!

Kot sen se mi je zdelo, ko sem v jutru 17. junija slišal prve vesti o tvoji nezgodi. Nisem mogel verjeti, da je to mogoče, saj sem te še prejšnji popoldan videl vedrega in življenja polnega, neslutečega, da ti že usoda piše svoj mene, tekel, ufarsin. Kdo bi si nedavno mislil, ko smo bili zbrani na seji, da boš ti prvi, ki nas boš zapustil? In ko si malo pred strašno nesrečo jemal slovo od svojega sinčka v celjski bolnici, pač nisi slutil, da ne

bo minula ura, ko boš ti še bolj potreboval pomoči, kakor tvoj otrok. Kdo bi slutil, da bodo letošnji kresovi znanilci tvojega pogreba? Nihče! In vendar se je zgodilo. Ni te strla svetovna vojna, ne zabukovski rudnik, ne stroj, kateremu si služil v tovarni, temveč stroj v trenutku, ko si se najmanj nadejal, ko si se zaskrbljen zatopil v usodo svojega otroka. Nisi se podal brez boja. Saj pravijo, da delavski borec ne kloni brez boja in tudi ti res nisi klonil brez tega boja. Sprejel si težak boj s kruto smrtjo. Tvoje krepko telo se je upiralo z vsemi silami, saj si vedel, da nisi še preskrbel rodbino in da si sredi dela za postavitev novega doma. Upiral si se skoraj teden, končno si podlegel sili smrti. Tvoj boj je končan! Zate ne obstajajo več kolektivne pogodbe, ne razna druga delavska vprašanja, za katere smo se skupno borili, odšel si v večni kolektiv, tja, kjer vlada enakost in socialna pravica ter mir!

Dragi tovariši! Spavaj sladko v domači zemlji, mi pa te bomo kot zvestega tovariša ohranili v najlepšem spominu ter nadaljevali borbo za boljše bodočnost proletariata.

Svojem pa naše iskreno sožalje!

Maribor

Seja okrožnega odbora za mariborsko okrožje, ki se je vršila v nedeljo 2. t. m. v Dravogradu, je obravnavala vsa važna delavska vprašanja. Predsedujoči tov. Miloš Mlakar iz Mežice je poročal o stanju delavstva v mežiški dolini in pri tem konstatiral, da ubija to delavstvo velika draginja, vsled česar je podvzelo korake, da se osnuje rudarski konzum. Okrožni tajnik tov. Kravos je podal obširno in pregledno poročilo o stanju delavstva v bivši mariborski oblasti s posebnim oziranjem na tekstilno delavstvo v Mariboru. Na seji se je med drugim razpravljalo tudi o volitvah obratnih zaupnikov in so se napravili potrebni sklepi. Tudi glede razširjenja pokreta se je razpravljalo in so bili storjeni potrebni sklepi. Zelo obširno se je seja bavila glede narodno-obrambnega dela v obmejnih krajih in je ob koncu tozadavnega referata ugotovila, da je predpogoj za vsako resno akcijo aktiviranje malega človeka, ki jo bo doseči le, če se v njem utrdi prepričanje, da je enakovreden državljan. Tudi mora naš delavec dobiti utis, da ni v svojih težnjah osamljen in da se zamore naslanjati na celokupno slovensko javnost. Našemu obmejnemu delavstvu je treba z vseh strani posvetiti vso pažnjo, predvsem pa je potrebno, da se mu preskrbi stalno delo z dostojnim zaslužkom. Ne sme se izgubiti iz vida dejstvo, da je zadovoljen človek najtrdnjši obrambni zid naše države. Na seji se je sklenilo posvetiti delavstvu v obmejnih krajih največjo pažnjo in storiti vse, da se njegovo stanje poboljša. Prihodnja seja okrožnega odbora se bo vršila v avgustu v Mariboru.

Vsaki osebi — družini nudi stalni zastavek „MARA“ Maribor, Orožnova 6
Celje, Slomškov trg 1

Platnilca — razpošiljalnica nogavic in platin

Ugoden nakup manufakture pri

I. TRPIN - U

Oglejte si izložbe. Blago in cene govorijo!

Posteljne odeje

z belo vato močno prešite (dom. izdelek) od din 70.— naprej, samo pri

A. ŠTUHEC

specijalna trgovina - izdelovanje post. odej
Maribor, Stolna ulica 5